

Fordeling der finder Sted af Eiendommene, hvorledes Tienden rundt omkring i Landet er udstykket, mange Steder i ganske smaa Parceller, maar man dernæst fæster Opmærksomheden paa, at Staten skal træde ind og regulere og dernæst træde ind i Forholdet mellem Tiendeerne og deres Kreditorer. Forhold, som ogsaa kunne være af de mest mangfoldige og udviklede Arter, tror jeg rigtignok, det maa siges at være meget tvivlsomt, om Regjeringen til Tilfredshed vil kunne løse den Opgave, som derigjennem bliver stillet; man tager sig vistnok for Meget paa ved ogsaa at ville løse Spørgsmaalet fra den Side. Dertil kommer nu, at dette i finantiel Henseende har en ikke ringe Betydning for Staten, idet jeg nemlig tror, dels at vi maa være fattede paa, at saadanne Forhold kunne indtræde, hvori Staten vil have et betydeligt Tab af den hele Foranstaltning og meget store Udgifter i den Anledning, og dels ogsaa, at Forholdet iøvrigt vil kunne medføre betænkkelige Følger. Ved disse Udgifter tænker jeg ikke saameget paa dem, der medgaa til Afsløsningskommissionerne, og som paalægges Staten, ei heller paa de øvrige mindre betydelige Udgifter, som kunne foresfalde derved. Det er ganske vist Udgifter, som ville forekomme, men som maatte kunne siges at være taalelige og ikke overdrevne i Forhold til det Gode, der opnaas; men derimod maa vi vide, at det, naar det saavel staar i Tiendeernes Magt at frigjøre sig for Oppebørselen imod et bestemt Kapitalvederlag som ogsaa i Tiendehaverens Magt at frigjøre sig for Ydelsen imod en bestemt Kapitals Betaling, let vil ses, at Staten kun kan være sikker paa at komme skadesløs derfra, naar baade Ydelsen og Erstatningen er en een Gang for alle bestemt Sum; men Tiendens Natur er, derved at den næsten i sin Helhed er en Kornafgift, saaledes, at dens Værdi veksler. De Herrer have ogsaa søgt at gjøre den noget mindre veksende ved at tage et temmeligt langt Gjennemsnitsbeløb af dens Værdi; men jeg tror, mine Herrer, at det ved en nærmere Undersøgelse vil vise sig for dem Alle, at der i dette Haab ligger en vis Forudsætning skjult, som man ikke kan være sikker paa vil slåa til, nemlig den Forud-

sætning, at Kornpriserne ville være nogenlunde stadige, eller ialtfald i en langsom Stigen. Det er kun under denne Forudsætning, at det egentlig kan betale sig for Yderen at afløse, og jeg finder det ikke forunderligt, om det kan staa for Mange, at dette vil være Tilfældet, ligesom det vistnok ogsaa er det, som gjør mange Tiendeere utilbøielige til at lade deres Tiender afløse. Denne Forudsætning er saare naturlig, naar man tager Hensyn til sin egen Erfaring, thi det er, som jeg ifjor tillod mig at udvikle her i Thinget, ganske vist, at Kornpriserne i vor Tid — i den Tid, som de Fleste af os have levet og kunne huske — have været i en temmelig stadig Stigen. Dette skriver sig omtrent ligesaa 1818—1820 og til Nutiden, altsaa i over 50 Aar; men ved en Sag af denne Bestaaelse maa man ikke alene tage Hensyn til de nu for Dieblilket givne Forhold; men man maa ogsaa tage Hensyn til længere Tidrum og til andre Forhold end dem, der nu for Dieblilket ere tilstede. Jeg vil gjøre Dem opmærksom paa, at man allerede, naar man vil sammenligne Kapiteltaxterne for Aarene 1850—1860 med dem for Aarene 1860—1870, vil finde en ganske mærkelig Forskjel, idet de vare i en langt stærkere Stigen i den tidligere Periode end i den senere. Den Stigen, der var i Kapiteltaxterne, er begyndt at tage ganske mærkeligt af, og naar man veed, hvorledes der ofte i noget Saadant viser sig en vis Regelmæssighed, vil det ikke kunne undgaas, at Mange ville kunne komme paa Tanke om, hvorvidt vi nu ikke ere nær ved et Punkt, da en Tilbagegang i Kornpriserne atter kunde finde Sted. Dette er ingenlunde noget Uørt i vor Historie. Naar vi saaledes ville undersøge Kapiteltaxterne, ikke i de 10 Aar, som gik nærmest forud for den Periode, jeg nylig har nævnt, thi i de Aar var Pengevæsenet saa forvirret, at det er umuligt at sige, hvad Kapiteltaxten egentlig var, idet man ikke kjender Betydningen af de Penge, hvori den udtrykkes — men undersøger man Forholdet i den Periode, der atter gik forud, altsaa fra 1809, tager man, som Forslagsstillerne have gjort, 24 Aar, hvoraf man da udslyder de to høieste og de to laveste, og tager man Gjennemsnittet af de øvrige,